

MAZÁN TŰL

EXÓPIZETÉSI ÁR

Éves előfizetés	12 fillér
6 hónapos előfizetés	6 fillér
3 hónapos előfizetés	3 fillér
1 hónapos előfizetés	1 fillér
Éves előfizetés külföldre	15 fillér
6 hónapos előfizetés külföldre	8 fillér
3 hónapos előfizetés külföldre	4 fillér
1 hónapos előfizetés külföldre	1 fillér
Éves előfizetés a postán	15 fillér
6 hónapos előfizetés a postán	8 fillér
3 hónapos előfizetés a postán	4 fillér
1 hónapos előfizetés a postán	1 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hó 10-ig
Ünnep utáni napok kivételével
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Salidgyi Dezső-utca 6.
A szerkesztőség kéziratok vétele
edására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

III. évfolyam 154. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1917 július 7.

Dr Cziffra Kálmán bucsulevele Nagyvárad közönségéhez

Dr Cziffra Kálmán főispán lemondását, mint irtuk, király ő Felsége már elfogadta. Azóta a lemondott főispán csak a legszorosabb adminisztratív teendőket végzi, de nem vesz részt a város közigazgatásának vezetésében.

Távozása alkalmából dr Cziffra Kálmán főispán a csütörtöki közgyűlésen vesz bucsut a város törvényhatóságától; ugyanis ekkor olvassák fel a törvényhatósághoz intézett bucsulevét, amely a következő:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Miután ő császári és Apostoli Királyi Felsége legkegyelmesebben teljesítette azt a kérésemet, hogy a változati politikai viszonyokra tekintettel, Nagyvárad törvényhatósági joggal felruhásolt város főispáni állásától felmentessem: kötelességemnek ismerem, hogy a Tekintetes Törvényhatósági Bizottságnak közös célok szolgálatában nehéz időkben vállalt munkával teljesített együttműködésünk során tanúsított támogatásáért hálás köszönetemet nyilvánítsam.

Bár azon aránylag rövid idő slatt, míg szerencsés lehettem Szent László városának élén állhatni, a szívünkhez kötött város léteérdekeit közelről érintő nem egy olyan kérdés foglalkoztatta a T. Bizottságot, amelynek megoldása tekintésben tagjainak álláspontját áhidalhatatlan ellentétek választották el egymástól, örömmel kell megállapítanom, hogy a Gondviselés megóvott attól a fájdalmas érzéstől, hogy ezen ellentétek akár egy pillanatnyira is megavarták volna a Bizottság vagy egyes tagjai és a személyem között fennálló érzelmi összhangot és kölcsönös megbecsülést.

A jelennek rendkívüli viszonyai közelemből megéreztem igényelték a kormányzatunkhoz bizott törvényhatóság igazgatási szervei és a hazafias társadalom tevékenysége között szoros kapcsolat megteremtése érdekében is.

Ha e téren elismeréssel kell megemlékeznem arról, hogy a hivatalos szervek a nagy időkhöz méltó buzgalommal teljesítették sokszorosan meggyaporodott teendőiket és teljes odaadással igyekeztek feladataikat megoldani, ugyanez akkor csakis a legmélyebb hála és elragadtatás hangján szólhatok a nagyváradai társadalom legkülönbözőbb osztályaihoz tartozó tagjairól, akik a súlyos idők által felállított eszernyi új igény kielégítése érdekében, de különösen a háborúval együttjáró nyomor és szenvedés enyhítését célzó akciókhoz lankadatlan lelkesedéssel, páratlanul álló áldozatkészséggel és nemcsak szóval hirdetett, de tettekkel gyakorolt ember szeretettel ajánlották fel értékes szolgálataikat, anyagi eszközeiket, gondos feladásaikat.

Hogy ezen szent hevület által lelkesített közönség nemes munkájának tömörítése terén a Gondviselés nekem is juttatott csekély erőmnek megfelelő osztályrészt: kösületi pályafutásom legeszebb és legbüszkébb emlékei között fogom megőrizni.

Amidőn tehát ugy a törvényhatósági Bizottságnak, mint eszemmel kikért közvetítése útján a város tisztviselői karának és a város minden lakójának ezen az uton mondok bensőséges köszönetet a személyemmel szemben tanúsított rokonszenvért, amidőn forró hálámat fejezem ki az általam szolgált eszmék és akciók lelkes felkarolásáért, kérem a Mindenható, hogy adjon e város lakóinak szíjait jól felfogott érdekük helyes felismeréséhez szükséges képességet, bölcs belátást, hazafias kötelességük teljesítéséhez kellő anyagi és szellemi erőt és emelje a várost mielőbb a gazdasági és kulturális virágzás fényes színvonalára.

Nagyvárad, 1917 július 6.

Hazafias üdvözléssel:

Dr Cziffra Kálmán.

Ennek a levélnek minden szava tanuskodik arról a meleg szeretetről, amely dr Cziffra Kálmánt ehhez a városhoz fűzi; — arról a jóakaratról, amelylyel Nagyvárad iránt viseltetik. Fekölt szellemét, egyenes gondolkodását, a város jövő fejlődésébe vetett hitét szebben, bensőségebben kifejezni aligha lehetett volna, mint ahogy az dr Cziffra Kálmán bucsulevéiben oly élénken visszatükröződik.

A városi tanács tegnap tartott ülésében terjesztette elő a polgármester dr Cziffra Kálmán bucsuzóját.

A városi tanács a csütörtöki közgyűlés elé terjeszti a bucsuzó sorokat s javasolja, hogy azt a törvényhatóság legmélyebb sajnálattal vegye tudomásul.

A közgyűlésen bizonyára többen felszólalnak s a törvényhatóság kellő és méltán megérdemelt óvációban részesíti a távozó főispánt.

Oszták németek elkeseredése a csehek ellen.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Doberl, az oszták németek nemzeti szövetségének elnöke kijelentette egy újságrónak, hogy Ausztriában a hangulat nagyon ismételt. Minden erőnkkel rajta kell lennünk, hogy megakadályozzuk, hogy a hur el ne szakadjon. A jövőt illetőleg minden nap meglepetést hozhat. A kormány ha nem fogja szem előtt tartani a német nép érdekeit, szemben fogja találni magát velünk. A delegációk összehívása csak az őszre várható, mert a magyar kormány az ősszel választani akar. Lehet, hogy a magyarokkal keresni fogjuk a meggyesést. Tízára vagy Wekerlőre volna nekünk szükségünk, akik e helyzetben uralkodni képesek lennének. A német nép a végsőhöz el van keseredve.

Jövő szombaton elnapolják a Házat. A jövő héten fogja tárgyalni a képviselőház az új minisztériumok felállítására vonatkozó törvényjavaslatot. Keddén kerül a plénum elé a javaslat, két napig fog tartani a vita, pénteken a javaslat a főrendiház elé kerül s szombaton elnapolják a Házat királyi kéziratával.

A központi hatalmak szociálistái tanácskoztak az oroszokkal.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A német, az osztrák és a magyar szociálisták, dr. Adler Frigyes és Weltner Jakab ma tárgyaltak az orosz szociálistákkal. Megállapították, hogy az oroszok a nemzetközi konferencia összehívását szorgalmasan fogják. A német kisebbség kijelentette, hogy az oroszokkal egyetért.

Weltner Jakab a magyar szociáldemokrata párt delegátusa az orosz küldöttekkel való tárgyalás során felszólította az orosz szociálistákat, hogy a békemozgalom sikere érdekében hassanak oda, hogy az angol és francia delegátusok különböző ürügyekkel ne tartsák magukat távol a nemzetközi konferenciától, mert akkor a békeakció nem haladhat előre. Az oroszok kijelentették, hogy rajta lesznek, hogy minden nemzet szociálistái részvegyenek a nemzetközi konferencián.

Brzezánynál nem lesz támadás.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az orosz nagyvezérkar közli: Brzezány-tól keletre és délkeletre az intenzív támadó tüzelés abbamaradt. Július 1-én, 2-án összesen 300 tisztet és 18000 főnyi légőrséget fogtuk el és 29 ágyút és 33 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Kilenc orosz hadosztály elpusztult.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az Aftonbladet jelenti Szentpétervárról, hogy az orosz munkás és katonatanács jelentése szerint az oroszok legújabb offenzívájában 9 orosz hadosztály teljesen megsemmisült.

Orosz offenzíva a végső kig.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) Lugnából jelentik: A Corriere írja, hogy Terescsenko orosz külügyminiszter kijelentette, hogy az orosz offenzíva tüntetés az orosz külön béke híre ellen s az ellen, miatta az orosz hadsereg harcképtelen lenne. Ososzország a végéig fogja folytatni az offenzívát.

Kerenski lemondott?

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik, hogy a Reichsrath parlamenti körökben híre jár, hogy Kerenski orosz hadügyminiszter az offenzíva sikertelensége miatt lemondott.

Ujra támad az orosz.

Szétszórt román támadó csapatok.

Keleti harctér. Budapest, július 6. (Hivatalos.) A Casinu-völgytől délre elhelyezett román támadó csapatokat tüzérségi tüzzel szétszórtuk.

A galíciai harcszakaszon az ellenség tüzérségi tüze tegnap délután és ma reggel ismét erősödött. Zborovtól nyugatra ma egy támadást visszautasítottunk.

Olasz és délkeleti harctér. Budapest, jul. 6. (Hivatalos.) Különös esemény nem történt.

A vezérkar főnöke.

Német repülő pusztításai Angliában.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) A Wolff ügynökség jelenti:

Jul. 3-ra virradó éjjel egy repülőrajunk 3000 kg. bombát doboit le Amienésre. A munició raktárakban az eredmény rettentő volt: két nagy robbanás és hajnalig tartó tűz volt. Július 3-án délután 2600 kg. bombát dobtunk Chamiera és Termieres pályaudvaraira, 4-ikére virradó éjjel 5600 kg. bombát dobtunk. Számos találatot és türelmet figyeltünk meg.

Álló harcok nyugaton.

Berlin, július 6. A nagyfőhadjelenti.

Nyugati harctér.

Páris, esős időben, napközben csak a szokásos állóharcvékenység folyt le. Este jobb látási viszonyok mellett a tűz többször feléledt. Éjjel számos felderítő átköszet volt. Az Alsaiól közvetlenül északra egy württembergi ezred rohamcsapatai sikeresedett közelharc után nagyszámú franciát szállításoltak be az ellenséges árkokból.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala. Zborow és Brzezany között tegnap a tüzérségi harc nagy erőre kapott. Éjszaka alább hagyott, de virradat óta újból fokozódott. Zwiennél, Bródynál és Smorgonnál is időnkint igen nagy volt a tüzelékenység.

József főherceg vezérezredes harcvonala. Megállapítottuk, hogy a román gyalogság a Casinu-völgytől délre emelkedő náhány általunk tartott magaslat ellen támadásra készületi állásba helyezkedett. A csapatokat megsemmisítő tüzzel szétszórtuk.

Mackensen tábornagy harcvonala. Az első Danán az ellenség nyugtalanabb volt, mint az utóbbi időben.

Maccedóniai front.

A helyes változatlan.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Erdély és az új választói jog.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) Báró Józika Samu bizalmas értekezletet hívott össze Kolozvárra, melyen Erdély kitűnőségei fogtak megjelenni. A tanácskozás tárgya lesz, hogy a választói jog kiterjesztésének mielő hatás lesz az erdélyi magyarságra és hogy vajon Erdély magyarságának érdeke nem szenved-e a választói jog kiterjesztés által a nemzetiségi törévéseivel szemben.

A kancellár hétfőn beszél.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalmi kancellár beszédét a hétfői ülésen fogja elmondani.

Az esti Wolff-jelentés.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti: Nyugaton nincs újság. Kelet Galiciában a csata újra fellángolt. Az orosz tömegtámadások Zborow, Brzezany és Koniochy körül az ellenség leg súlyosabb veszteségeivel ostromoltak.

A kínai köztársasági kormány elköltözött.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A kínai köztársasági kormány Sanghaiba költözött.

Változás a német külügyminiszteriumban.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Híre jár, hogy Zimmermann külügyi államtitkár legközelebb megváltik állásától. Helyébe Kühnemann, a konstantinápolyi nagykövetség vezeti ki.

Az áruló cseheknek.

Mejőtt a csehek bátorsága. Stransky cseh képviselő az osztrák alkotmányozó bizottságban kijelentette, hogy az ő igényeikről a béketárgyalásokon fognak gondoskodni. Igénysík pedig, amelyet ripők arcátlanossággal kijelentettek: néhány felvidéki magyar vármegyét.

A háboru kezdete óta tudjuk, nyílt titok, hogy a legtöbb veszteségünk az ő gaszárúrságuknak és gyávaeségüknek következménye, de csak Georgi osztrák landwehr miniszter beszélhetett először nyíltan róla. Elmondotta, hogy hány ezred, tisztek, legénység szökött át az ellenséges táborokba, ott légiók alakultak csehek közül s amint a magyar képviselőházban tegnap leleplezték, az orosz hadseregben egy cseh brigád harcolt ellenünk s orosz segítséggel 3000 magyart fogott el s hét elején s zborovi harcokban. A Tiszántúli írtam meg elsőnek, hogy Oroszországban a fogolytáborokban a csehek vállalkoztak a többi foglyok őrsésére, kínzására, a városokban helyi szolgálatra s az orosz katonaság kiképzésére. Szemtanu igazolta, hogy ajánlottak a kaukázusi frontra a török ellen, de akkor még nem fogták el becsületlen ajánlatukat az oroszok. Ma a keleti fronton harcolnak ellenünk, az orosz hivatalos jelentés ezt beismerte nyíltan.

Nincs szó ennek a galádságnak megbélyegzésére. Ehhez képest Oláhországot is hajlandó vagyunk becsületes ellenfeleink tekinteni. Mert az még hagyján, hogy megtagadták a fegyverfogást, adnunk volna nekik más foglalkozást. Szeméket takarítani, fergeket írni, elhullott állati dögtesteket eltakarítani nekik való lett volna. De nekik nem kellett a becsületes munka, hanem a hazárdulás. Hőökké lettek, mihelyt velünk szembe kerültek. Tehát csak addig félték a puskaportól, amíg az ellenségre kellett tüzelni, mihelyt ránk lehettek, megjött a bátorságuk.

A világhát oru csakugyan világítélet, ahol a nemzetek értékét lemérlegelik. Mikor a csehek gazságát látjuk, önkéntelenül magunkra fordul tekintetünk. Szavatoljuk népét bátran mérlegre helyeskedhetünk. Se lelki életünk, se történelmi tradícióink nem mutatnak vele zikhányi közönséget se. Háromszáz éve, mióta betáblázták szabadságlevelét, nincsen egyetlen nemzeti hőse, szabadságának elvesztése után sohasem mert zászlóhoz nyúlni, kard helyett a csimpolya volt a kezében, nemzeti erényei közül a szabáláson kívül s falánk nép egyet se tudott világhírűvé tenni.

Mi bizony a múltban rebelliskedtünk, ha elakartak nyomni, ráütöttünk a kardunkra s azt mondtuk: eb' ura fakó! Nem féltünk szabadságunkért odamenni, ahol a halált osztogatják, vérünket igazságunkért nemesevével pazaroltuk. Ezért aztán mindig miniket néstek annak az ellenséges területnek, amelyet minden számszabban legalább egyszer meg kell hódítani. Mennyivel jobb dolguk volt a hű cseheknek, akikől hű cseppet várt Ausztria s akiket a nyakunkra küldtek mindig szabálót!

De ha nem bántottak minket, nem volt nálunknál erősebb támasza a monarchiának. Mindig mi emeltük ki a kátyúból megrekedt kerekét. És hamar egyszer lóra ültünk, nem

mentünk át legionáriusoknak az ellenség táborába, hanem harcoltunk megfizethetetlen becsületességgel: Vitam et sanguinem! Soha sem árultunk el senkit. Minket csaltak, elárultak ezek. Minket már Böles Leo oroszban hagyott, mikor segítségére mentünk a bolgár háborúban. A szövetséges Velence maga szállította Várna elé a török sereget ellenünk.

Rigómezőn csata közben fordultak ellenünk oláh-szerb szövetségeseink. Mi nem csaltunk meg senkit. Odanyújtottuk kezünket Arrufunk, Habsburgi Radolfnak és nem hustuk aztán vissza. Kihuztuk szabályánkat a pozsonyi gyűlésen, de aztán forgattuk is, amíg el nem végeztük a kasszálást.

És így történt a világ háborúban is. Hetven évvel ezelőtt még az osztrák seregek ellen harcoltunk, mert alkotmányunk miatt összeakadt a tengelyünk Ausztriával. Hetven év nem nagy idő, sok mindent nem feleltünk el, sok régi sebünk ég, de mikor bajba került a monarchia, nem kérdeztük, mi lesz a fizetésünkkel, hanem odaadtuk fiainkat, pénzünket, magunkra szedtük a szenvedések, áldozatok elbeszélhetetlen terheit, hogy majd nemzeti önállóságunkat kiépíthessük s a haza területét egységesen megtarthassuk.

Évezrek tűzében megselemezett jellemünk, évszázadok ténusága alapján mondjuk, hogy a szabad, egységes, független, erős Magyarország a monarchia legerősebb biztosítója s nem a cseh klarinétosok. S ha ezek most testükből részt követelnek, az árulók fajtájának csak ezt üzenhetjük: coki!

A Hadsegélyző Bizottság működése.

A bizottság ülése.

A nagyváradi Hadsegélyző Bizottság tegnap délután ülést tartott a városzásás, amelyen beszámolt eddigi működéséről.

Dr Cziffra Kálmán a főispáni snéktől való megválaszása folytán lemondott az elnöki állásról, de a bizottság egyhangu meleg szeretettel kérte, hogy az elnöki állást továbbra is tartsa meg s ezt s nemese buzgalmat, amelyet a hadiárvek és özvegyek érdekében kifejtett, továbbra is tartsa meg.

Dr Cziffra Kálmán főispán elnök engedve a bizottság részéről megnyilatkozott ragaszkodás és szeretét megkapóan őszinte kifejezésének, készen nyilatkozott az elnöki tisztt megválaszására, de kérte, hogy tekintettel arra, miszerint katonai szolgálatra vonul be, a pénzkezelését és az elnöki teendőket, távollétében a polgármester, mint a bizottság egyik elnöke lássa el.

Az ülésen különben dr Cziffra Kálmán elnökléte előtt Rimler Károly, Halász Gyula, dr Istvánfy István, Kelen Béla, dr Agoston Péter, Juriczay Barna, Süss Elemér, Gábel Jakab és Bige József jegyző voltak jelen.

Az ülés megnyitása után Süss Elemér előadó beutereztette az elnöki jelentést, amely bő részletességgel válaszolja a bizottság működéséről.

A hadsegélyző iroda, amely az állami segélyző ügyosztályival együtt működött, 1916 novemberétől 1917. márciusig 2000 szóbeli panaszt tárgyalt. Arra törekedett a bi-

zottság, hogy a segélyek lehetőleg természetben adásának ki az egyéni körülmények figyelembe vételére alapján s a segélyezendők viszonyaihoz mérve. Állandó segélyt a család fő keresetképtelensége esetén nyújtottak. A legfőbb gond a gyermekekre, a jövő reményeire volt s ezt cálozta a cipő beszerzés. A télen s cipő nélküli iskolás gyermekek részére 16063 koronáért vásároltak cipőt, a Hungária cipőgyártól és két kereskedőtől, ajándéka is sok cipőt bocsátottak egyesek rendelkezésére, úgy, hogy összesen 1300 pár cipőt osztottak ki.

Ő Felsége Zita királyné nemzeti szeretet adományából 2 láda fehérneműt, 25 pár bört és 200 faelpőt kapott a bizottság, amelyet szintén kiosztottak hadiárveknek.

Adakoztak nagyobb összegeket Fischerné zenekolajutalajdonos, az Emilia malom, egyes iskolák stb. — Dr Várnay Ferenc adományát 12 családnak, a 4. honvéd pótzászlóalj 1500 koronás gyűjtését pedig 30 családnak osztották ki. Az Országos Hadsegélyző Bizottság havonként mintegy 300 koronát küldött, egyesek pedig havi állandó adományra kötelezték magukat, úgy, hogy a nagymérvű segélyezések dacára a Hadsegélyző helyi Bizottság 60950 K alapja érintetlenül megmaradt. — A segélyeket dr Istvánfy István árvaterző elnök osztotta ki s ezzel elszámolt. Kéri elnök a bizottság tagjait, hogy a jövőben is minél intenzívebb működést fejtsenek ki a szegény hadiárvek és özvegyek érdekében.

A jelentésben elnök bejelenti, hogy a főispáni székéből történt távozása folytán a bizottság elnöki tiszteréről lemond.

Felemlít még a jelentés, hogy a Gyermekbarát a Napközi Otthon részére 3000 K adományt kért s elnök 1500 K megselezését javasolja. Süss Elemér előadónak pedig buzgó tevékenységéért jegyzőkönyvi köszönetet szavaznak, a pénztárt pedig Rimler Károly elnök vegye át kezelés végett.

Rimler Károly rámutat a különben örvendetes jelentés egy szomorú pontjára. — Amily buzgór, csendben dolgozott dr Cziffra Kálmán elnök a bizottság élén, épen úgy akar visszavonulni. Nem ismeri el, hogy a jövőben inkompatibilis volna az ő további elnöksége. Hő kérésük mindnyájuknak, most ne határozzanak a lemondás fellett s kéri az elnököt, hogy ha minden tisztegről lemond is, ezt az egyet, amely annyira a szívéhez nőtt, s szívéhez oly közel fekszik, tartsa meg továbbra is.

Dr Cziffra Kálmán válaszolt a kérésre. Az emberszerzetet e bizottságban még jobban megerősödött a szívében. Ugy gondolta, hogy a polgármester se legyen teljesen elfoglalva a hadiárvek ügyével s jöjjön más elnök. Ő ugyanis a teendőket a jövőben, legalább egy ideig sem végezheti, mert katonai szolgálatot teljesít. De ha úgy vélik, meghajlik a kérés előtt. A bizottságnak van két elnöke s kéri a polgármestert, hogy a pénzkezelését vegye át. (Eljenzés.)

Rimler Károly ezután kifejtette, hogy a háboru folytán kenyérkereső apák távol vannak s óriási erkölcsi szűlés tapasztalható a gyermekekknél. A Gyermekbarát ezért szornal felállítja a Napközi Otthont, de anyagi tehetsége nincs. Emért kérte a 3000 koronát. Kéri, hogy az egész 3000 korona segélyt szavassák meg.

Sulyok István pártoló hosszásóllása után a 3000 koronát megszavazták, s jelentést tudomásul vették, s elnök életésével az ülés véget ért.

Legújabb füzöket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni
Rákóczi-ut.(Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek félárban.
:: Telefonszám 827. ::

A városi árvasszék kiegészítése.

Három új ülnöki állás rendezesítése.

Nagyvárad város árvasszékének mindig kevés személyzet állott rendelkezésére az ügyek elvégzéséhez. Különösen a háború folytán annyira megcsappant az árvasszék teendője, hogy az árvák érdekének védelme nélkül az eddigi helyzet tovább fenn nem tartható. Magában a hadiárvák nagyfontosságú ügyeinek ellátása okvetlen szükségessé és elodáshatatlanná teszi új ülnöki állások szervezését.

E tárgyban tegnap Kelen Béla indítványt adott be a törvényhatósághoz, amelyben három új árvasszék állás mielőbbi rendezesítését indítványozza.

A kérelem megindokolt indítvány a következő:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Még az 1913. évben történt, hogy a tekintetes Törvényhatósági Bizottság 187—9278—1913 kgy. sz. véghatározatával elhatározta, miszerint a városi árvasszék felhalmozódott ülnöki teendői ellátására alkalmazott Vay Zoltán és Vincze Béla szakdíj-nok 1b. árvasszék ülnöki napidíját a rendelkezett árvasszék ülnöki állások dotációjának megfelelőleg felemelt és egyben a fel-emeléshez szükséges 2000 korona összeg fedezésére az árvatartóalkalap jövedelmeinek felhasználását mondta ki.

M. kir. Belügyminiszter ur, ahova az ügy jóváhagyás végett felterjesztett, 98 021—1913. számú rendelkezéssel elvi okból az árvatartóalkalponak a szakdíjnoki fizetés kiegészítésére való felhasználását nem engedélyezte. Aronban ugyanezen újból ki folyólag később a 104591—1913. sz. rendelkezéssel a következőről értesítette Nagyvárad város közönységét:

„Mint hogy pedig a felterjesztett ügyiratok szerint az árvasszék ülnöki állásra eső munkák folyása két új árvasszék ülnöki állásra szükség van, a gyámhatósági ügyek kívánatos gyorsabb lebonyolítása és így a közszolgálat akadálytalan teljesítése nek érdekében is az új hivatali állásoknak rendszeresítését kívánatosnak tartom.“

Illy módon a legilletékesebb hely felcicálva folytán megindult két új árvasszék ülnöki állás szervezésének ügye, mint ismeretes az „ad hoc“ bizottság valamint a tanács javaslata alapján hozott 20—1508/1914 kgy. sz. véghatározattal elhalasztott annak dacára, hogy az árvasszék 14—1914. éln. sz. előterjesztésében az árvasszéknek levő két szakdíjnoki állásnak árvasszék ülnöki állásnak való átszervezését illetve még két árvasszék ülnöki állásnak szervezését feltétlenül szükségesnek és elodáshatatlannak tartotta.

A Törvényhatósági bizottság azonban már szakított az állás szervezésének elhalasztását kimondó határozattal amikor a legutóbbi közgyűlésen a tisztifőügyési hivatalnál levő szakdíjnoki állásnak tisztifőügyési állásnak való átszervezését hozta határozatba.

Miután pedig az árvasszék teendője az 1913. év óta — amikor pedig fentiek szerint két új ülnöki állásra már is szükség volt, — még jobban megcsappant, a hadiféltalapot pedig éppen meghatványozta az odavált gyámhatósági teendőket, hiszen a hadiárvák, özvegyek, az elhalt hősök hagyatékának ügyei, valamint a hadiárvák gondos intézménye, ügyeinek ellátása magában foglalja legalább is egy ülnöknek összes teendőit; — a jelenlegi állapot ma még inkább és mindent megelőzőleg sürgősen szükségessé teszi azt, hogy az árvasszék ülnöki állások csaportitassanak.

az okból tisztelettel indítványozom, miszerint a magyar kir. belügyminiszter ur fentebb előadott elvi hozzájárulásának illetve kívánalmának megfelelően az árvasszékhez az 1912. évi LVIII. t. c. nek megfelelőleg a VIII. fizetési osztály szerinti javadalmazással dotált két új árvasszék ülnöki állásnak szervezését elhatározni és annak az ügy sürgőségére való tekintettel mielőbbi jóváhagyása iránt az intézkedéseket megtenni méltóztatnék.

Az a meggyőződés, hogy indítványommal egyenesen és kisértőlag a köznevelési szolgálatot. Hiszem és vallom, hogy a tekintetes Törvényhatósági Bizottság is átérzi indítványom tárgyának feltétlenül és sürgősen való megvalósításának szükségességét, miért is kérem, hogy az indítványom tárgyalása folyó évi július havi rendes közgyűlés napirendjére tüssessék ki. Nagyvárad, 1917. évi július hó 25.

Egy kis politika a városi tanácsban.

Nem üdvözlik az új kormányt.

Nagyvárad város tanácsa, mint állandó választmány, tegnap délelőtti tartott ülésében készítette elő a csütörtöki közgyűlés elé kerülő ügyeket.

A volt kormány tagjai buzulvásiének egyszerű tudomásulvételét javasolja a tanács a közgyűlésnek.

Mikor azonban az új kormány tagjainak beköszönlő levelei kerültek javaslatára a tanácsban, egy kis parázs politikai vita keletkezett.

Lukács Odön főjegyző, mint referens, a régi esztáshoz híven javasolta, hogy a tanács vegye tudomásul az új miniszterek támogatást kérő leiratait azval, hogy közérdekű és az ország jólétét emelő gazdasági működésükben a kormány támogatását a törvényhatóság harszias kötelességének fogja ismerni. Ilyen hangon feliratoz: küldjön a város törvényhatósága az új kormányhoz.

Juricskay Barna tanácsos azt nem tartja elégszónak, tekintve, hogy az a kormány radikális eszmékkel jött a kormányra a különösen az új választói törvényt hozta magával. Nagyvárad város törvényhatósága mindig liberális volt. Miért is indítványozza, hogy a kormányhoz ilyen szellemben intészen a város törvényhatósága üdvözlő feliratot a ezen működésében is biztosítsa támogatásáról.

A tanács tagjai közül többen szólalnak fel olyan értelemben, hogy a város ne térjen el a kormányváltásoknál szokásos eddigi gyakorlatától. Azt nem tudni még, hogy mit hoz az új kormány, mert még választójogi javaslatát nem ismerjük.

A tanács Lukács Odön javaslatához képest az eddigi szokás megtartását javasolja a közgyűlésnek.

A hevesi és nógrádi átirat.

Hevesvármegye pártolás végett megküldötte feliratát, amely szerint gróf Tisza Istvánt és a Tisza-kormányt feliratilag üdvözlö.

Mivel a Tisza-kormány már lemondott és eltávozott, a tanács javasolja, hogy az átiratot egyszerűen helyezék irattárba.

Nógrád vármegye szintén pártolás végett megküldötte feliratát, amelyben az új kor-

mányt üdvözli a választójogi kérdésében elfoglalt álláspontjárt.

A tanács azonban azon javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy amíg nem ismeri a kormány választójogi javaslatát, nem tartja helyénvalónak addig a kormány üdvözlését, ki önösen a mostani zavaros politikai viszonyok között. Miért is javasolja, hogy most vegyék is az átiratot a napirendről, s azt majd akkor tárgyalják, ha az új kormány választójogi jóvájavaslata ismeretes lesz.

Azt hisszük, hogy a csütörtöki közgyűlésen zajos jelenetek lesznek a tárgyalás ezen pontjainál.

Aki az élelmezési ügyosztályban hagyta csecsemőjét.

Tegnap délelőtti a Teleky utcai élelmezési palotában különös esemény zavarta meg a forgalmi teremben várakozókat. A terem egyik részében, ahol Antal Sándor hivatala van, hangos gyermek sírás sivitott bele a szorgos hivatali munka nyugzó forgatagába. A hivatalnokok és a várakozók összeaszaltak a hang irányába, ahol az egyik sarokban egy pólába burkolt csecsemő tekintett felőjük felve bámuló szemekkel, kis aszája pedig meg megrángatózott a sírástól.

A gyermeket, akinek anyja nem jelentkezett, felvitték a rendőrségre Ehelich Imre fogalmazóhoz, aki intézkedett, hogy sürgősen szállítsák be a gyermekmenhelyre. Nyilvánvaló volt, hogy valami lelkeilen anya hagyta ott gyermekét az élelmezési ügyosztálynál.

A csecsemő egészséges, 7 hónapos flugyermek volt, a szinte sejtette, hogy mi vár rá: egyre hangosabban sivitott, ami élénk felhívást kellett a rendőrség folyomóján, ahol az ilyesmi meglehetősen ritkán fordul elő.

Már már elindultak a gyermekkel a menhelybe, amikor egy ijedt arcu nő állított be a passzfelvételi irodába:

— Jaj Istene, hová lett az én kis gyermekem, drága magzatom? kérdezte kezét tördelve.

— Szóval a magad a gyermek? Hát nem restelt elhagyni azt az ártatlan gyermeket? Most már elveszik magától; ijesztett rá az egyik zord tekintetű rendőrtiszt.

— Jaj kezét csókolom, ne tessék azt megtenni, máskor még csak gondolatban sem tessék ilyesmit, csak még egyszer kapjam vissza a gyermeket.

— Hát mért hagyta ott a gyermekét?

Az asszony szomorúan válaszolt:

— Hát mit adjak ennek a csöppségnek? Nem kapok elég élelmet, hát miből tápláljam. Nem akartam én most, csak azt gondoltam, hátha így könnyebben kapnak a gyermeknek valamit. Erte mentem volna én a gyermekemért...

A csecsemőt aztán visszaadták az anyjának, de előbb szigorúan záraparancsoltak, hogy máskor meg ne próbáljon ilyesmit cselekedni.

* Ujsághordónóket felvesz a Tiszántúl kiadóhivatala.

Kiket helyeznek szabadlábra?

Egyik lapársunk azt írja mai számában, hogy az igazságügyminiszter a nagyváradai ügyészséghez rendeletet intézett. Ebben felbivja az ügyészség figyelmét arra, hogy az igazságügyminiszterhez érkezett jelentések szerint úgy az előzetes letartóztatásban mint vizsgálati fogságban a kelletnél több embert tartanak és ezért elrendeli, hogy az összes letartóztatott ügyei haladéktalanul vizsgáltsanak meg abból a szempontból, hogy vajjon a vizsgálati fogság, illetve az előzetes letartóztatás mulhatatlanul fenntartandó-e, miután az egyéni szabadság védelme azt követeli, hogy a gyanúsítottak esetleg terhelték, vagy vádlottak lehetséges szabadon védekezzenek.

Illetékes helyen kijelentik, hogy ilyen rendelet a nagyváradai ügyészséghez nem érkezett. Az előzetes letartóztatások eddig sem azért történtek, mert a vizsgálóbíró vagy az ügyész kényelme kívánta, s eddig is csak annyi ideig tartották fenn a vizsgálati fogságot, ameddig arra a vizsgálat érdekében szükség volt. Amit az újság erről ír, ma is fennáll, szigorúan betartják a minora szükség, hogy külön felelevenítsék. Amit pedig a hírhez „az ügyészség egyik tagja” hozzáfűz, azt a gyakorlatban, mintha az illető lap tudósítója Szép István fogházőrrel folytatta volna: az a beszélgetést, mert a sok szabadlábrahelyezés merő kombináció.

A téglagyárak és a város.

Tompa Béla téglát ad el a az építőipari körökben érthető feltűnést kelt.

Tégla ugyancsak kifogyóban van. Legutóbb a gyöngyösi jártak Nagyváradon s ma volt készlet, jórészt el ittek ezért 150 koronás tételekben.

Ma a téglagyártás szünetel, mert nincs hozzá elegendő munka. A Sztarill Ferenc téglagyár r. t., Köblös Ferenc és társa, Kesztyűs János és Mészhomoktégla gyár téglagyáraiban a körkemenek hígezen pihannak s várják az üzem megindulását. Alig van annyi tégla, hogy a tatarozásokat elvégezhessék s a célra éppen jókor jött Tompa Béla téglakészlete.

A nagyváradai téglagyárak már a háboru elején beszüntették működésüket, mert nem kaptak megfelelő munkásokat s mert az előállítási költségek bihetetlenül megrágták. Az akkor rektáron volt tégla azóta jó esetben felhasználódott.

Es az állapot nem hagyható szó nélkül.

Keresni kell az alkalmat, hogy a város tégla nélkül ne maradjon. El kell végezni a tatarozási munkálatokat, mert különben az épületek annyira megrongálódnak, hogy később csak igen nagy költséggel hozhatók helyre. Ha a háboru befejeződik, igen nagy mennyiségű tégla lesz szükség, mert megindul az építkezés, különösen a kislakások építése. A legegyszerűbb megoldás lenne, ha a város hozzásegítené a téglagyárosokat az üzem megindításához érdekeltég révén, de viszont a téglagyárak alakulásában szabad kezet nyerne. Ez irányban a tárgyalásokat sürgősen meg kellene indítani. Mert az úgy a nem lehet, hogy a téglagyárak annyit követeljenek a tégla ezért, amennyi nekik jól esik s amennyit nyerni akarnak?

Igaz, hogy a hibru végén virrad rjúk a konjunktura, de hat nem nuszaj nekik is hirtelen megkeresni a befektetett tőkájüket és 100 százalékos kamatait.

Az évi gabonatermés igénybevétele.

A miniszteri rendelet alapján.

(Folytatás.)

VIII. A termelőket és fogyasztókat megillető fejadagok.

Buzából, rozsából, kétszerestől, árpából együttevőre házi szükséglet címén a 15 éven felüli őstermelő férfimunkás részére havonként és fejenként legfeljebb 15 kilogrammot egyéb őstermelő vagy őstermelő családtagja részére havonként és fejenként legfeljebb 12 kilogrammot lehet feloldani.

Azok részére, akik gabonát vásárolni jogosultak, házi szükséglet címén havonként legfeljebb 12 kilogrammot lehet eladni. A hatóság által ellátottak részére pedig legfeljebb havonként és fejenként 7 kilogramm lisztet lehet kiszolgáltatni.

A súlyos testi munka címén igénybevehető termény, vagy örleménymennyiséget az Országos Közelismerési Hivatal elnöke külön rendelettel fogja megállapítani.

A gazdasági szükséglet címén igénybevehető terménymennyiségek megállapítására vonatkozó irányelveket a földművelésügyi miniszter az országos közelismerési hivatal elnökével egyetértőleg külön rendeletben állapítja meg.

A házi és gazdasági szükséglet megállapításánál legfeljebb az 1918. évi augusztus hó 15 ik napjáig terjedő időt lehet számításba venni.

Az országos közelismerési hivatal elnökének külön engedélyével jogában áll a törvényhatóság első tisztviselőjének ott ahol ennek szüksége és lehetősége fennáll, a házi szükséglet címén feloldott vagy eladott gabonának közlési, járási vagy törvényhatósági raktárakba való beszolgáltatását elrendelni, s a jogosultakat ebből a gabonából havi, negyedévi vagy más hasonló részletekben látni el.

IX. Büntető rendelkezések.

Kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással, valamint kétszer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik.

1. az a termelő, aki a jelen rendelet szerint zár alá vett termését saját hibájából kellő időben nem adja le, vagy nem csépeletti ki, avagy a cséplés bejelentését a 2 ik §. ellenére elmulasztja.

2. az a termelő, aki az 1917. évi terméshibából származó, busát, rozst, kétszerest, kölest, árpát, vagy zabot a jelen rendelet 3 ik §-a értelmében az átvevő bősítésnek, illetőleg a H. T. nek át nem adja, vagy ily terményével a 3 ik és 7 ik §. ellenére más módon rendelkezik, nevezetesen azt a 3 ik §. 2 ik bekezdésének esetén kívül felhasználja, felőrölteti, felateti, feldolgozza, elidegeníti, vagy azon másnak bárminő jogot enged.

3. aki busát, rozst, kétszerest, kölest, árpát vagy zabot vétel útján vagy más jogügylettel a jelen rendelet intézkedései ellenére szerez.

4. aki feleslegesen bejelentést és átadását a 7-ik § ellenére elmulasztja, vagy a 18 ik §. ellenére készletét nem szolgáltatja be.

5. aki olyan ügyletet kösvetít, amelyről tudja, hogy a jelen rendelet rendelkezéseibe ütközik,

6. aki a jelen rendelet 12. §-ának a malomállatokra 13 ik §-ának az árakra és a 14. §-ának a termények szállítására vonat-

kozó rendelkezéseit meg nem tartja vagy megsejti.

Ha megállapítható annak a nyereségnek mennyisége, melyet a teljes cselekményével illetéktelenül elért az alkalmazandó pénzbüntetés 2000 koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felmelt összegig terjedhet.

Ami a készlet tekintetében, melyre néve a kihágást elkövették, a törvény értelmében elkövetsnek van helye. A rendőri büntető eljárás során elkövetsendő készlet értékének egyötöde a jelenlét; illeti, többi része a felmerült költségek levonásával a rokkant katonák segélyalapja javára fordítandó.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak az államrendőrség működési területén pedig a magyar kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Aki a jelen rendelet értelmében közszükségleti célokra igénybevett busa, rozs, kétszeres, köles, árpa vagy sabbkészlet; akár egészen, akár részben jogellenesen felhasználja, elfogyasztja, elidegeníti, semmisíti, vagy a közszükséglet kielégítése elől egyébként módon jogellenesen elvonja, arra a törvényhatóság első tisztviselője a föl meghallgatása után az 1916 évi IV. t. c. 2. § a értelmében a közszükséglet kielégítése alól elront készlet értékének kétszereséig terjedhető kártérítő összeget szabhat ki, amelyet a felmerült eljárási költségek levonásával a rokkant katonák segélyalapja javára kell fordítani. A marasztaló határozat ellen közzétől 15 nap alatt felelkezésnek van helye az országos közelismerési hivatal elnökéhez.

A kártérítő összeg kiszabása a cselekmény elkövetőinek büntetőjogi felelősségét nem érinti.

Nagyvárad, 1917 évi július hó 27.

Lukács Ödön s. k.
polgármesterhelyettes.

HÍREK

* **A német császári pár Bécsben.** Bécsből jelentik: Ma délelőtt 9 órakor a német császári pár Laxenburgba érkezett. Károly király és Zita királynő a pályaudvaron fogadta a vendégeket. Laxenburgban Vilmos császár kihallgatáson fogadta Czernin külügyminisztert és gróf Esterházy magyar miniszterelnököt. Majd a királylyal a főhadiszállásra utazott, ahonnan 1 órakor visszatért. A német császári pár tiszteletére Laxenburgban ma délután tea volt, melyben az uralkodók és nejeiken kívül a főhercegek és a főhercegnők vettek részt. Este 6 órakor vacsora lesz, melyen résztvesz a német nagykövetség és a kíséret egész személyzete, gróf Esterházy miniszterelnök és Czernin gróf külügyminiszter. A császári pár még az este elutazik Berlinbe.

* **Ipolyi-Keller Gyula távozik Nagyváradról.** A földművelésügyi miniszter tegnap értesítette Biharvármegye alispáni hivatalát, hogy Ipolyi-Keller Gyula miniszteri tanácsosi címmel felruházott gazdasági akadémiail igazgatót a nagyváradai földművelésügyi miniszteriumi kirendeltség vezetésétől felmentette és központi szolgálatra rendelte be a helyette a kirendeltség vezetésével ideiglenesen dr. Davida Lajos

min. titkárát lista meg. — Ipolyi Keller Gyula államközhatalmának alatt Nagyvárad és Biharvármegye gazdalkodásának teljes rekonstrukcióját és uszgyrbeállítását szerezte meg. E nehéz időkben sokat tett az egész vármegye földművelésügyének javítása körül a működésében mindig a közérdek vesette a minden mozgalmat határozó támogatásban részesített, minnek célja a közjó előmozdítása volt. Előkelő gondolkodású, kiválóan képzett szakember volt, minnek távozását sajnálattal látja a város társadalma.

* Esterházi német vaskeresztje. Budapesti tudósítónktól: Bécsből jelentik: Esterházyt a király fogadta. A politikai ügyekről és a folyó ügyekről tett előterjesztést a királynak. Azután Vilmos császár fogadta Esterházyt és a II. osztályú vaskeresztet adományozta neki.

* Bucsú ünnepély a debreczeni Népszövetségi Otthonban. Melegen főszereplte a debreczeni Népszövetségi Otthon igazgatóját Csernus Mihály segédlelkészt Debreczenből távozás alkalmából, akit a megyéspüspök Gyulára helyezett át. Csernus Mihály nagyon népszerű Debreczenben s a Népszövetségi Otthonnak valóssággal lelke volt. Nagyon természetes hát, hogy vasárnap este, amikor utoljára jelent meg a kiváló fiatal pap barátai és hívei közt, a szeretetteljes bucsús éjszakai megnyilatkozásában volt része. Az Otthon tágas helyiségei szűfőlégi megtelek. Mélyen meghatótt sokaság előtt mondta el bucsús szavait az Otthon elnöke Csáth Zsigmond s mélyen megrázták a válszavak Csernus Mihály. Egyszerűek, barátságos, de felemelően szép voltak a bucsúsavak. Az emberiség szeretete, a társadalmi rend, a gyöngék gyámoltása, az erkölcsi erők diadalra emelése, a magyar nemzet tündöklő nagyságáért való lelkes harc... mindezek az ideálok, amelyekért együtt küzdöttek a távozó s az otthonmaradtok, ezek jutottak szóhoz most is. A lelkes éljenzéssel fogadott bucsúsavak után remek alkumot nyújtottak át a bucsúsónak.

* Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intéző Bizottság. A hivatalos lap a minisztérium rendelkezését közli, amely szerint a közérdektől úgy kivételre bszerezendő friss és bármilyen módon konzervált zöldség, fűszerek és gyümölcsfélék beszerzésének és a bszerezett készletek forgalmába hozatalának intézésére Zöldség- és Gyümölcsforgalmi Intéző Bizottság szerveztetik.

* Kicsztották a cukrot a vasutasoknak. Budapesti helyről közlik velünk, hogy a vasutasoknak a cukrot, mielőtt még a felezőlégi megőrzést, kicsztották. A szükséges kezelési teendők miatt készült a cukor kicsztása, de mielőtt megérkezett, kiadták. A vesztőseget tehát mulasztás nem terheli.

* Rézgálic a szőlősgazdáknak. Értesítettek a nagyváradi szőlőbirtokosok, hogy a rézgálic az év utolsó részletéből csak holdankint 3 kilogramm fog kiszolgáltatni folyó hó 12 én és 13 án a Biharvármegyei Gazdasági Egylet helyiségében, kilogrammonként fizetendő 4 kor. 20 fillér. Minthogy a két előbbi felosztásnál illetékteleneknek visszálltak a hegyközségi elnökség bizalmával, ennél fogva a rézgálic ezúttal a hegybíró utól szerződő igazolványra fog kiadni. Végül figyelmeztetnek a szőlőbirtokos urak, hogy a július 13-ika után rézgálic már nem lesz kapható.

* Katonai kitüntetés. A hivatalos lap közli, hogy a király Sászovr Igrác 37. gy. e. bel. tart. egészségügyi hadnagyot az arany érdemkeresztrel a vilóseégi érem szalagján tüntette ki.

* A kétféle mérték. A városi tisztviselők egyrésze is megkapta már a ruhabezzerzési előleget, amelynek a kiosztása annyian érte elő örömet keltett az érdekelteknél, éppen olyan jogos elkeseredést váltott ki azok körében, akik a törvény fogya tékossága miatt ma még nem juthattak ehhez a régóta várt jogos illetményükhöz. A miniszteri rendelet ugyanis a tisztviselőket két csoportba osztja: közigazgatási és nem közigazgatási tisztviselők. Így csak azután meg az a jogtalanság, hogy a kormány kiutalja a közigazgatási tisztviselők részére a ruhaszegélyt, de a többiek részére nem, ezek segélyezését a városra bízta s ezért szenved most körülbelül 160 ember csak Nagyváradon rövidséget. A közut alakult tisztviselői érdekszövetség ugyan táviratban fordult az új kormányhoz s kérte, szüntesse meg ezt a lehetetlen állapotot. Bodnár János elnök kapott is a belügyminisztériumtól egy sürgöny-értelést, amelyben jelzi, hogy a város polgármesteréhez megfelelő rendeletet küldött; ilyen rendelet azonban eddig még a városban nem érkezett s így esett meg tegnap az a furcsa eset, hogy míg az ideiglenes alkalmazottak már hosszútölttek a pénzhez, addig 20—30 éves tisztviselők, akik élethossziglan vannak alkalmazva, pénz nélkül maradtak. A közgyűlés, hisszük, reparálni fogja a törvény fogyatékoságát és utasítani fogja a tanácsot, hogy ez a segélyt az összes érdekeltek részére azonnal fizesse ki. Ezzel nyugtatta meg az elnökség a méltán nyugtalankodó tisztviselőket, akik már az éjjeli vonattal föl akartak utazni Budapestre s a vérelem reparálása végett.

* Mikor lesz vége a háborúnak? Ezt kérdeztük ma Thury Endre dr. vezető királyi ügyészétől, aki így felelt:

— Hiába találgatják, azt csak mi tudjuk, mikor lesz vége a háborúnak. Akkor, mikor a hirdetés szerint a Szent László téren megnyílik az az üzlet, amelyről tulajdonosa azt állítja, hogy „háboru után üzletemet a Szent László téren megnyitom.”

* Talált kis kulcs. A Szent László téren talált kis kulcsot hozták szerkesztőségünkbe, alól igazolt tulajdonosa átveheti.

* Cipész és csizmadia iparosokhoz felhívás. Az Ipartestület kötelekbe tartozó cipész és csizmadia iparosokat felhívom, hogy amennyiben a bőrfelcszító bizottság által városunkba utalt bőrszanyagból részesülni kívánnak, igényeiket az Ipartestület hivatalában f. hó 16-án déli 12 óráig bejelenteni el ne mulasztják, mert a későbbi jelentések igényei figyelembevételre nem fognak. Tisztelettel Czeglédy Jerniás, ipt. elnök.

* Vigyáz a katonai rendőrség a gyümölcsekre. Tavaly rengeteg volt a puszta egyes katonai kötelekkel ellen amíatt, hogy a nagyváradi szőlőhegyen az érfelben levő gyümölcsöt az szó, az hiszed, elvitték fejédel. Bartha Béla dr. főhadnagy, a katonai rendőrség vezetője erről tudósítást szerezett a katonai rendőrségjaitokat szervezett a hegyek biztonságának kedvéért. Az a drága csereanya, barack és alma, ha

csak polgáris nem nyulnak hozzá, békén érik a hegyoldalakon.

* A Püspök-fürdő kedvezményes jegyei. A Püspök-fürdő kedvezményes áru-fürdőjegyei az iparostület hivatalában (Merey Mihály u. 4. sz.) kaphatók.

Kiadó azonnal!
Üzlethelyiségek, raktárak, műhelyek, olcsóbb bér mellett hosszabb vagy rövidebb időre.
Nagy Sándor-utca 4. sz.

* Magánház szeresztik esetleg 2—3 nagyobb házsal az n álli megyétől. Cim a kiadóba.

* Egy ebédli szakrényt megvételekre keresek. Cim a kiadóba.

* Jó házból való fiu tanulónak felvétetik a Linoleum-ban.

* Buterozott szobák rövidebb hosszabb időre a Zöldfa-épületben kiadók. Felvilágosítással szolgál a szobakészítő (Zöldfa-épület.)

IRODALOM

Zenélő óra. Dr. Erdős Mátjának két szép zeneműve jelent meg nemrég egy fűzetben, az egyiknek a címe: Zenélő óra, a másiké: Szerenád, Dallamos, hangulatos dolgok, amik a szalonokban nem csak díszítőalkalmak lesznek. A mű ára 2 K 50 fillér. Kapható Sebő Imre könyvkereskedésében.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szombat délután: Rip van Winkle.
Szombat este: A vengerkák. (G. Kertész Ella és Góth Sándor felléptével.)
Vasárnap délután: A császárné.
Vasárnap este: A vengerkák. (G. Kertész Ella és Góth Sándor Lucsufellépte.)

Rip van Winkle. Plaqueste híres aréop operettje a Rip van Winkle földi be ma szombaton délután a műsort. A díszszerepet Bihar Sándor játssza Lisbettet pedig Sz. Zsigmond Anna, aki a Kék hegyek szellemét is játssza. A két főszereplőn kívül még igen jó szerepekhez jutnak Sasbeni, Rákos, Békési és Szigeti.

A Császárné. Amikor nálunk udvari színházban ment Graubachian Brunó valóban kőbájos zenéjét operettje. A császárné, a szűfolt házak egész sorozata játssza a színházban sikert, amelyet nálunk A császárné aralt. Ezt a végtelen kedves, bűvös melódiákkal teli operettet hozzák színre vasárnap délután. A császárnét Sz. Zsigmond Anna, Jeremiást Sik Rezső, Tóltat Tozpa Béla, Lenost Vigh Marci, Konrádot Békési játssza.

URANIA mozgószínház

Szombaton
Sötétség haragja
dráma 4 fel.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLO mozgó-színház

Szombaton
Míre megvándulunk
I. II. rész.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

VIBADÓ mozgó-színház

Szombaton
Az éjszaka társasága
dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

Legújabb táviratok.

53.000 tonna elsüllyesztett hajótér.

Budapest, július 6. (Saját tudósítónkól.) A Wolff-ügycséség az admirális kővetkező jelentését küldi: Buvárhajóink az Atlanti Óceánra és az Északi tengeren újabb 18 gőst, 6 vitorlást és 3 halászhajót elsüllyeszttek el 53000 brutto tonna tartalommal. Buvárhajóink előttünk fekvő eddigi jelentései alapján már most ki tudjuk, hogy a buvárhajók júlinei eredményei lényegesen felülmúlják a májusiakat és a júniusiakat.

A cseh-tót brigád.

Budapest, július 6 (Saját tudósítónkól.) Bécsből jelentik, hogy a cseh szövetséges hadsereg helyéről az a jelentés érkezett, hogy az O. O. vezénnyel kapcsolatban említett cseh tót brigád mekkorából alakult, akik a háború előtt O. O. szolgálatban kiválóan, ott állampolgárságot szereztek.

Fekete-Győrösön Tenke mellett 134 kishold föld tanyával és belsőséggel, melyen szép és megfelelő lakás van, szabad kézből eladó.

Értekezhetek Nagyváradon az
Általános Takarékpénztárnál.

Nagyvárad város tanácsának katonai ügyosztálya.

14963—1917 szám.

Hirdetmény!

A m. kir. honvédelmi miniszter u. 1906. 6/12—1917 számú körrendelete értelmében ezennel közzhírom, hogy a budapesti m. kir. állatorvosi, főreáliskolában hivatalos honvéd állatorvosi tisztviselőkké leendő kiképzés céljából nyolc — kivételesen tényleg s katonai szolgálatot is teljesítő — egyéves önkéntes vételek fel.

E tárgyban kiadott pályázati hirdetmény a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. em. 31. száma szoba) a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Nagyvárad, 1917 június hó 29.

Eleméry Ferenc
katonai tanácsnok.

KÖZGAZDASÁG

Vásári árjegyzék:

	Árak	Forgalom
Tiszta buza	K 41.50	mm.
Rozs	" 33.50	"
Árpa	" 33.—	"
Zab	" 40.—	"
Tengeri	" 30.—	"
Burgonya	" —28	"
Borsó	" 1.40	"
Lencse	" 1.40	"
Bab	" —80	"
Köleskása	" 2.00	"

Liszt.

Láng	K 1.08
Zsemlye	" —70
Fehér kenyér	" —54
Barna kenyér	" —50

Takarmányféle.

Széna fuvarral 100 kg. ként	K 50—60—
Szalma	" —
Alom szalma fuvarral 100 kgként	" 12.14
Zsupszalma	" —
Lucerna v. lóhere	" 60—80—

Tüzifa.

Bükk ürkm. fuvarral	K 35—
Tölgy	" 35—
Cser	" 40—

Vegyesek.

Marhabús I. osztályu	K 9—
Ó-bor literje	" 6—
Uj-bor	" 4—
Szilvapálinka literje	" 10—
Szesz literje	" 12—11.50
Mész min. kint	" 36—
Szalonna kg.-ként	" 9.60—
Vereshagyma	" —70
Fokhagyma	" 5—
Barnakenyér	" —50
Szalonna, nyers friss	" 9.60—
Köleskása kg.-ként	" 2.—
Sertésbús	" 7.40—
Jahús	" 5.60—
Egy liter kóla	" —50

Jószágok. — Szarvasmarhaféle:

	Árak K-ban	Forgalom
II. oszt. jármosókör	4000—6000—	60 drb
III. " "	2000—4000—	142 "
Vágómarha élőszul kilója	4.00—4.20	110 "
Fejőstehén	900—3000	256 "
Vágótehené kgként	3.50—4.—	120 "
1 éves üszőborjú	600—1000	46 "
" " ökörborjú	540—450	52 "
Vörös borjú kgként	3.00—4.50	42 "
Érték és kecske	150—200	110 "
Bárány párja	90—110	60 "
Bivalyókör	2400—3600	8 "

Lovak:

1 pár kocsió	K 3000—6000
1 " igásló I. oszt.	" 2000—4000
1 " " II. " "	" 1600—3000
1 " " III. " "	" 800—2000
1 drb 1 éves csikó	" 400—8000

Forgalom volt 370.

Sertések élőszul kilója:

Malac párja	K 220—640
1 éves sertések párja	" 400—640
2 " " "	" 600—1000
1 drb hasas koca	" 600—1000

hízott sertés kilója: 6-80

Falkásertések:

Forgalom sertéséből: Süldő	90 drb
Hízott 240—300 kgr.	K 6.80 6 "
Félhízott 100—160 " drb	22 " 6. 12 "
Vegyeskőnyű	" 8. 20 "
Malacféla	" 86 "

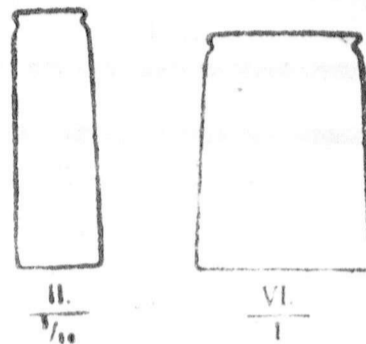
1 és 2 évesek 110
Tenyészkocák. 22

90 kilón felüli hízott sertésből a vételár páronként 45 kiló élel és 4 százalék levonása mellett fizetendő.

A hitelesítés gyenge felhajtás mellett a könnyebb árákkal sikertelenség-vételt eszközöl.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Befőttés és uborkás üvegek megérkeztek minden kivétel és nagyságban Eladás nagyban és kicsinyben.

- Vizespohár finom csiszolt üvegből . . . —26
- Boros pohár finom csiszolt üvegből . . . —22
- Söröspohár finom csiszolt üvegből . . . —80
- Vizeskancsó finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Boros palack finom csiszolt üvegből . . . 3—
- Cukortartó színes finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Sótartó kristály finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből . . . 3—
- Befőttés fogóval finom csiszolt üvegből . . . 8—
- Vizeskészlet színes finom aranyozással . . . 5—
- Boroskészlet színes finom aranyozással . . . 4—
- Söröskészlet színes finom aranyozással . . . 4—
- Likörkészlet színes finom aranyozással . . . 4—
- Tésztakészlet finom majolika színezéssel . . . 5—
- Kávékészlet színes finom aranyozással . . . 10—
- Teáskészlet színes finom aranyozással . . . 10—
- Mocakészlet színes finom aranyozással . . . 10—
- Mosdókészlet színes finom diszítéssel . . . 12—
- Ebédőkészlet színes finom aranyozással . . . 40—

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók minden kivételben kaphatók.

Megérkeztek

Konyha felszerelési áruk. Főzőedények. Táblaüveg. Porcellánárak. Képkerekezés művészies kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszervező: **Dr. KRÜGER ALADÁR** Felelős szervező: **Dr. PAPP KÁROLY**

VIZMENTES

vaggon- és szénatakaró ponyvák
mérsékelt áron kölesön adatnak

Faludi és Elek cégnél

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 16.
Telefonszám 14-86.

Főtápeg: Budapest, Nagykorona utca 22.
Sörgőnyem: Ségel, Budapest.

Használt és új zsákokat nagyban
és kicsiben veszünk, legmagasabb
árban.

Viszketeg
izzadás
napégés
bőrhámlás
rüh és sömör
bőrbaj, fekély
daganat és sebek
ellen biztos és gyors hatású szer

BORÓKA-KENŐCS

Nem piszkít és teljesen szagtalan.
Kis tégely 3 K; nagy tégely 5 K,
családi tégely 9 K. Hozzávaló
borókaszáppan 4 korona.

Készíti: Gerő Sándor gyógyszer-
rész, Nagykörös. 132.

Nagyváradon kapható:
NÉMETH PÁL gyógyszer-tárában
Szent László-tér. (Városháza mellett)

IZSÁK LIDIA

**Elsőrendű
főzőszalon**

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház
művésznőinek egye-
dülű főzős-alitója.
Tisztításokat és átala-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mértek után a
legrövidebb idő alatt
elkészítetnek.

Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
knak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását
már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz,
csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész
telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó
forrásvízzel, uszás-áztatás, napfürdő, homokkúria. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérleje.

Nagyvárad város tanácsának katonai
ügyosztálya.

15001/1917 szám.

Hirdetmény!

Tudomás és meghatalmazás végett a hatósá-
gokkal, valamint a köztisztviselőkkel köz-
löm, hogy honvédelmiügyi m. kir. min. írtat-
tarrak 227344/1917 számú tervhat. rendelete
értelmében a köztisztviselők mint általában
mindenkinek felmentése a revízió alap-
ján érvényét veszti, csak az illetékes katonai
nyilvántartó hatóság behívási parancsára kö-
teles bevonulni.

Nagyvárad, 1917. július hó 6.

Eleméry Ferenc
katonai ügyi tanácsnok.

Vizvezeték és mű-
bádogos munkákat
készít, javításokat
jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
Telefon 532.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

k a p h a t ó

métermázsánsként 6 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nél
Kolozsvári-utca 62.

TÜZIFÁ

Waggon tételben, mérter
számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Sztara palota.
Telefonszám 10-13.

Megrendeléseket felvesz
BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszki-u. 2 Nagyhidfő
Telefonszám 14-55.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villánymotor, írógépek, kerék-
párok, ellenőrző kasszák és
gramafonok szakszerű javítása
és állandó jókarban tartása.
Bronzműves, lakatos és mű-
szerész munkák elfogadtatnak.

Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.